

Ik ga op reis en ik neem mee...

Iedereen kent wel, het spelletje: ik ga op reis en ik neem mee... Ik moest eraan denken toen de redactie mij vroeg welke vijf canonvensters ik meeneem op reis naar de toekomst van de jeugdzorg. Geen eenvoudige vraag, want in feite zijn alle 25 vensters van de canon zorg voor de jeugd van belang. Samen bieden ze een compleet referentiekader over de jeugdzorg. Maar goed, de reistas is beperkt van omvang; er mogen er maar vijf in.

De eerste is **1874 Maatschappij tot opvoeding van Weezen in het huisgezin**. Dit venster gaat over de geschiedenis van de pleegzorg. Heel belangrijk omdat ik (als pleegvader) echt geloof dat opvang in gezinnen natuurlijker is dan welke professionele behandeling dan ook.

Het tweede venster is **1928 Medisch-Opvoedkundige Bureaus**, over de opkomst en groei van de jeugd-ggz, waar momenteel zoveel over te doen is. Een groeiende tak van zorg, maar wordt er niet te veel en te snel gepsychologiseerd?

Als derde gaat mee **1945 Beroepsopleidingen**, dat gaat over de gestage professionalisering van jeugdzorgmedewerkers. Goede breed opgeleide professionals is de basis van de jeugdzorg. Het vierde venster is **1993 Families First**. Dit venster gaat over de dienstbaarheid van professionals aan de (eigen) kracht van het gezin. Met de prachtige slotzin: 'De professional heeft niet langer het alleenrecht op de beste oplossingen, maar is een professionele gids geworden bij de oplossingen die mensen zelf bedenken en organiseren.'

En tenslotte: **1994 Bureau Jeugdzorg**, over het gesol met wat een heldere toegangspoort tot de jeugdzorg had moeten worden. Het is de uitdaging van de toekomst om die toegang nu wel goed, effectief en in eendrachtige samenwerking van alle betrokkenen tot stand te brengen. Als de reis die eindbestemming heeft, dan is deze de moeite van het ondernemen waard, ondanks alle beproevingen die we onderweg nog zullen ondergaan.

Jos van der Lans
Redacteur Canon zorg voor de jeugd

Canon zorg voor de jeugd TOEN NU STRAKS

1800 Voorgeschiedenis

1833 Eerste jeugdgevangenis in Rotterdam

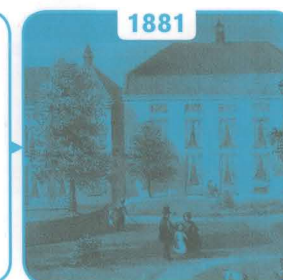
1846 Het Sint Aloysiusgesticht

1874 Maatschappij tot Opvoeding van Weezen in het Huisgezin

Het ontstaan van de georganiseerde pleegzorg

Opvangen in een (pleeg)gezin of in een tehuis, wat is het beste voor een kind dat niet bij zijn eigen ouders kan blijven wonen? De Dokkumse predikant M.W. Scheltema beschouwt tehuizen als 'doodskisten der levenden' en hij kiest radicaal voor 'gezinsverpleging', verzorging en opvoeding tot beschaving in 'goedgeordende gezinnen onder vaderlijke en moederlijke leiding'. Dat leidt tot de oprichting van de Maatschappij tot Opvoeding van Weezen in het Huisgezin, het begin van de georganiseerde pleegzorg in Nederland.

1881 Magdalenahuis - Zetten

1883 Vakantiekolonies voor bleekneusjes en zenuwpeesjes

1920 Speciaal onderwijs voor moeilijke kinderen

1918 Gunning, Kohnstamm, Langeveld - Academische Pedagogiek

1915 Reinheid, Rust, Regelmaat

1905 Kinderwetten

1881 Jan Klootsema en de ontwikkeling van de orthopedagogiek

1903 Elisabeth Boddaert en de pedagogische dagopvang

1901 Eerste consultatiebureau in Den Haag

1896 Pro Juventute

De opkomst en groei van de Jeugd-ggz

De uit de VS overgewaarde Mental Hygiene Movement stelt dat niet aanleg, maar een ongunstig milieu geestesziekte veroorzaakt. Preventie is het parool van de 'psychohygiënist'. Vanuit die gedachte richt Eugenia Lekkerkerker in 1928 het eerste Medisch-Opvoedkundig Bureau (MOB) op. MOB's doen onderzoek en behandelen kinderen en hun ouders met een multidisciplinair team. De grote groei van wat tegenwoordig de jeugd-ggz is, vindt plaats vanaf de jaren zeventig.

1928 Medisch-Opvoedkundige Bureaus

De kracht van het sociale netwerk

De groeiende twijfel over de effectiviteit van het uit huis plaatsen van kinderen, leidt in 1993 tot de introductie van het uit de VS afkomstige programma Families First. In dezelfde periode ontstaan er veel varianten van hulp in het gezin. Een inventarisatie in 2001 telt 56 varianten, aangeboden door tachtig instellingen. Ongeveer vijftien van deze programma's hebben hun weg gevonden naar de databank Effectieve Jeugdinterventies, dat wil zeggen dat ze theoretisch goed onderbouwd dan wel effectief zijn.

1993 Families First

1994 Bureau Jeugdzorg

Van provincie naar gemeenten

Ze zijn in de jaren negentig het sluitstuk van een reorganisatie van de jeugdhulpverlening die ruim twintig jaar eerder van start was gegaan. Ze moeten een eind maken aan de versnipperde en weinig effectieve hulpverlening. Dat lukt maar ten dele. Amper vijftien jaar na hun oprichting worden de Bureaus Jeugdzorg alweer opgedoekt of fors afgeslankt. Kabinet-Rutte besluit in 2011 de jeugdzorg grotendeels over te hevelen naar het gemeentelijk niveau. Deze 'transitie' voltrekt zich op 1 januari 2015.

1945 Beroepsopleidingen

Professionalisering van jeugdzorgmedewerkers

Als na 1945 duizenden 'oorlogskinderen' opgevangen en geresocialiseerd moeten worden, breekt de overtuiging door dat daarvoor geschoold personeel nodig is. Er worden diverse parttime cursussen opgezet die de scholingsachterstand van medewerkers in de kinderenbescherming moeten wegwerken. Deze tijdelijke noodopleidingen ontwikkelen zich verder tot ze begin jaren zeventig, plaats maken voor voltijdse mbo- en hbo-opleidingen inrichtingswerk.

1950 Dr. Spock

1969 Op zoek naar modern ouderschap

1989 Stimuleringsmaatregel Kinderopvang

1972 Vertrouwensartsen kindermishandeling

1970 Jongeren Advies Centrum (JAC)

2006 Databank Effectieve Jeugdinterventies

2012 Seksueel misbruik en de commissies-Deetman/Samson

Zin in meer?

Het boek CANON zorg voor de jeugd kost €12,50. Tot 1 mei a.s. geldt speciaal voor lezers van FCB magazine Jeugdzorg 50% korting. Bestellen? Maak €6,25 over op IBAN: NL25TRIO0254446108, t.n.v. Vereniging Canon Sociaal Werk, Amsterdam o.v.v naam, adres en de actiecode FCB-14-CJZ. Het boek wordt thuis bezorgd.

speciaal voor lezers van dit magazine **50% korting**

➔ Meer informatie: www.canonjeugdzorg.nl

De afbeeldingen zijn overgenomen uit de Canon zorg voor de jeugd